

ΝΙΚΗ – βασικές θέσεις για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος

1. Ός εκπαιδευτική αξιολόγηση νοείται ή συστηματική αποτίμηση τής ποιότητας καί τής επάρκειας τών υπηρεσιών που παρέχονται μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος καί ό έλεγχος τών αποτελεσμάτων τής εκπαιδευτικής διαδικασίας.
2. Τό εκπαιδευτικό σύστημα είναι ένα πολυδιάστατο καί πολυσύνθετο σύνολο θεσμών, μέσων καί λειτουργιών, που άποσκοπούν στην παροχή Παιδείας καί Έκπαίδευσης στην ελληνική κοινωνία. Η εκπαιδευτική αξιολόγηση πρέπει νά διέπει όλα τά μέρη που συναπαρτίζουν τό εκπαιδευτικό σύστημα. Αύτά ένδεικτικά είναι: ή θεσμική του δομή, ή διοικητική όργάνωση, οι τύποι τών σχολείων καί τών διαφόρων εκπαιδευτικών ίδρυμάτων, οι εκπαιδευτικές στρατηγικές καί πολιτικές, οι παιδαγωγικοί στόχοι καί τά ζητούμενα, οι διαδικασίες, τά προγράμματα σπουδών, τά βιβλία καί τά λοιπά μέσα μάθησης, τά ώράρια, οι συνθήκες φοίτησης καί σχολικής ζωής καί ,φυσικά, τό ίδιο τό έμψυχο δυναμικό: διοικητικό καί διδακτικό προσωπικό, μαθητές, φοιτητές.
3. Σκοπός τής αξιολόγησης είναι ή διαρκής βελτίωση τών παρεχόμενων υπηρεσιών καί ή διασφάλιση τής ποιότητας καί τής αξιοπιστίας τών εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
4. Καίριας σημασίας είναι ή ένθάρρυνση τών Πανεπιστημιακών Ίδρυμάτων (Α.Ε.Ι) για ίδρυση:
α) κατευθύνσεων προσανατολισμένων στην Ειδική Διδακτική κάθε έπιστημονικού πεδίου που διδάσκεται στα σχολεία (π.χ. μαθηματικά, φυσική, φιλολογικά μαθήματα, κ.λπ.)
Ήδη κάποια Πανεπιστημιακά Τμήματα, (όπως τό Μαθηματικό Ε.Κ.Π.Α. κ.α.) έχουν δημιουργήσει μέσα στο πρόγραμμα σπουδών τους τέτοιες κατευθύνσεις, μέ μαθήματα που είναι προσανατολισμένα αποκλειστικά στη διδασκαλία τής έπιστημονικής γνώσης στην εκπαίδευση (π.χ. στο Μαθηματικό ΕΚΠΑ έχει δημιουργηθεί Κατεύθυνση Μαθηματικής Έκπαίδευσης που περιλαμβάνει μαθήματα Διδακτικής για κάθε τομέα Μαθηματικών, Άλγεβρας, Γεωμετρίας κ.λπ., ένω παρέχεται καί ή δυνατότητα άπόκτησης Έξειδίκευσης στη Διδακτική τών Μαθηματικών, καθώς καί Μεταπτυχιακού Τίτλου στη Διδακτική).
- Άνάλογες κατευθύνσεις σπουδών, προσανατολισμένες στην εκπαίδευση, θα πρέπει νά δημιουργηθοούν στα Πανεπιστημιακά Ίδρύματα καί για τά άλλα γνωστικά αντικείμενα που διδάσκονται στην εκπαίδευση.
- Οι διορισμοί καθηγητών, αξιολογητών καί Συμβούλων στα σχολεία, θα πρέπει κατά προτεραιότητα νά γίνονται άπό άποφοίτους τέτοιας κατεύθυνσης σπουδών.
- β)** τομέων ή κατευθύνσεων εκπαιδευτικής αξιολόγησης, μέ προσφερόμενα σχετικά μεταπτυχιακά προγράμματα καί αντίστοιχη εκπαιδευτική καί κοινωνική έρευνα. Σκοπός είναι ή κατάρτιση στελεχών, ή εκπόνηση μεθόδων, διαδικασιών καί

έργαλειων, ή αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσης και των δυνατοτήτων έρευνας και συμβουλευτικής που αυτά παρέχουν για τη λήψη αποφάσεων εκ μέρους της Διοίκησης. Αναγκαιότητα στενής συνεργασίας μεταξύ των πανεπιστημίων και του Υπουργείου. Αναδιάρθρωση της δομής του Υπουργείου Παιδείας με δημιουργία Διεύθυνσης Εκπαιδευτικής αξιολόγησης και Πιστοποίησης.

5. Ένα σύστημα αξιολόγησης για τις διάφορες συνιστώσες του εκπαιδευτικού έργου πρέπει από τεχνικής απόψεως να είναι εύχρηστο και οικονομικό. Δηλαδή να μην είναι "βαρύ", δυσκίνητο, σύνθετο, ούτε να απορροφά υπερβολική ενέργεια και πόρους από το εκπαιδευτικό σύστημα, αποσπώντας μεταξύ άλλων σε υπερβολικό βαθμό τον εκπαιδευτικό από τα καθήκοντά του και αφαιρώντας του δυσανάλογα χρόνο, ενέργεια και ψυχικά αποθέματα.

6. Ακολουθώντας τις σύγχρονες παιδαγωγικές τάσεις, πρέπει να αξιοποιηθούν διάφορα μοντέλα αξιολόγησης (π.χ. Από την έξωτερική προς την έσωτερική και από την ιεραρχική προς την αυτο-αξιολόγηση κ.λπ.). Πρέπει να υπάρχουν έσωτετικοί μηχανισμοί, ώστε το σύστημα αξιολόγησης συνεχώς να εντοπίζει ατέλειες και αδυναμίες του και να αναπροσαρμόζεται.

7. Ιδιαίτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στην αποτίμηση της τελικής απόδοσης του εκπαιδευτικού έργου, ως προς τις γνωστικές, κοινωνικές και ήθικες επιδόσεις των νέων γενεών, σε σχέση με τις ανάγκες της αγοράς, τις κοινωνικές και έθνικές ανάγκες. Είναι μια άργη, δύσκολη, αλλά εξόχως βαρύνουσα σημασίας διαδικασία.

8. Ειδικότερα για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, η ΝΙΚΗ δεν αρνείται την ιδέα της αξιολόγησης στη βάση της, όμως θέτει όρους και προϋποθέσεις, ώστε αυτή να λειτουργεί θετικά χωρίς να καταλήγει σε φάρσα:

- ο Η αξιολόγηση του διδακτικού προσωπικού νοείται μόνο ως μέρος της γενικότερης αξιολόγησης του συνόλου του εκπαιδευτικού συστήματος και όχι ανεξάρτητα από αυτό. Αποσπασματικά και εκτός αυτού του πλαισίου δεν έχει κανένα νόημα.

- ο Είναι απαραίτητη και η αξιολόγηση των μαθητών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στα μαθήματα της Γλώσσας και των Μαθηματικών, στο τέλος της Στ' τάξης. Η επιτυχής αξιολόγηση των μαθητών και στα δύο μαθήματα θα πρέπει να θεωρείται προϋπόθεση για την απόκτηση απολυτηρίου Δημοτικού και όχι να προάγονται οι μαθητές με βάση τον μέσο όρο των μαθημάτων, όπως γίνεται σήμερα. Η αξιολόγηση αυτή είναι αναγκαία, διότι διαπιστώνονται σημαντικές αδυναμίες των μαθητών που εισέρχονται στο Γυμνάσιο, με αποτέλεσμα αυτοί να δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του Γυμνασίου, να δημιουργούνται τάξεις πολλών ταχυτήτων και να δυσχεραίνεται σημαντικά το εκπαιδευτικό έργο.

- ο Η φύση της αξιολόγησης του διδακτικού προσωπικού πρέπει να είναι υποστηρικτική, ενθαρρυντική και βελτιωτική, με διάκριση και σεβασμό στον έπισταμόνα εκπαιδευτικό. Πρέπει να λειτουργεί ως οργανικό συμπλήρωμα της

έπιμόρφωσης και της συμβουλευτικής καθοδήγησης του εκπαιδευτικού με σκοπό την ποιοτική αναβάθμιση του διδακτικού του έργου και τη βελτίωση της συνεργατικότητάς του μέσα στο σχολικό περιβάλλον. Δεν μπορεί να εργαλειοποιείται για μικροκομματική προβολή, ούτε ως μέσο έκβιασμού, υπηρεσιακής υποβάθμισης, χειραγώγησης και αυταρχισμού, καθώς ο "έπιθεωρητισμός" είναι αντίληψη αναχρονιστική και χρεωκοπημένη.

ο Οί αξιολογητές και οί σύμβουλοι θα πρέπει να διαθέτουν τη σχετική παιδαγωγική κατάρτιση και άπαραιτήτως μεγάλη διδακτική πείρα γι' αυτό τὸ ἔργο. Κατὰ προτεραιότητα θα πρέπει να διορίζονται ὡς Ἀξιολογητές και Σύμβουλοι ἀπόφοιτοι Πανεπιστημιακῶν Τμημάτων με κατεύθυνση στή Διδακτική, ὅπως ἀναφέρθηκε παραπάνω (βλέπε 4α).

ο Πρέπει να υπάρχουν σαφῆ κριτήρια με τὰ ὁποῖα κρίνεται ἓνας ἐκπαιδευτικός.
Τὰ κριτήρια πρέπει να ἔχουν σχέση με ποιοτικούς δείκτες τῆς διδασκαλίας και με τὴν ἀλληλεπίδρασή του με τὸ σύνολο τῆς τάξης.

ο Στὸ ἔργο τῶν Συμβούλων θα πρέπει να συνυπολογιστεῖ ὄχι μόνο ἡ ἀξιολόγηση, ἀλλὰ και ἡ ὑποχρεωτική ἐπιμόρφωση σὲ ἐτήσια βάση ὅλων τῶν ἐκπαιδευτικῶν στὴ διδακτική θεματικῶν ἐνοτήτων τοῦ ἀντικειμένου τους και σὲ θέματα διαχείρισης τάξης.

ο Ἀποσυνδέεται ἡ ἀξιολόγηση ἀπὸ τὴ μονιμοποίηση ἢ τὴ μοριοδότηση γιὰ ὀργανικὴ θέση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ και χρησιμοποιεῖται μόνο ὡς μέσο ἀνατροφοδότησης και συμβουλευτικῆς καθοδήγησής του.

ο Κρίνεται ἀπαραίτητη ἡ ψυχιατρικὴ βεβαίωση ἐπάρκειας γιὰ τὸν ἐκπαιδευτικό, τόσο κατὰ τὸν διορισμό ὅσο και ἀνὰ διαστήματα- ποὺ θα ὀρίσει τὸ Ὑπουργεῖο- ἀνανεούμενη.

ο Θα πρέπει να λαμβάνονται ὅπωςδῆποτε ὑπόψιν οἱ ἰδιαίτερες συνθῆκες ὑπὸ τὶς ὁποῖες ἀσκεῖται κάθε φορά τὸ διδακτικὸ ἔργο (εὐπαθεῖς ὁμάδες, ἐνήλικες, μαθητὲς με κοινωνικά και μαθησιακὰ προβλήματα, προβλήματα ὑγείας τῶν ἰδίων τῶν ἐκπαιδευτικῶν, τοξικὸ περιβάλλον ἐργασίας κ.λπ.).

9. Οἱ ἐκπαιδευτικοὶ τῆς "πρώτης γραμμῆς" θα πρέπει ἀπαραιτήτως να συμμετέχουν στὴν ἀξιολόγηση τῶν ὑπολοίπων συντελεστῶν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἔργου (διαδικασίες, βιβλία, προγράμματα σπουδῶν, διοίκηση), διότι εἶναι ἡ αἰχμὴ τῆς ὅλης διαδικασίας και ὄχι ἀπόφυσή της και να ἀξιοποιηθεῖ ἡ ἐμπειρία τους ἀπὸ τὴν καθημερινὴ διδακτικὴ πράξη.